

RÄDDNINGSTJÄNSTEN
STORGÖTEBORG

Olycksutredning

Dödsbrand

Gåsagången, Hisingen

Göteborg

29 mars 2014

Olycksutredning

Dödsbrand
Gåsagången, Hisingen
Göteborg
29 mars 2014

Referens insatsrapport: 2014001713

Uppdragsgivare: Per Jarring, Processägare Olycksutredning&Analys

Utredningen utförd av: Ronnie Liljeqvist, Olycksutredare

Sammanfattning

Klockan 17:56 den 29:e mars inkom ett larm till Räddningstjänsten Storgöteborg om brand i en lägenhet på Gåsagången. En avliden kvinna hittades i lägenheten av rökdykare. Branden hade startat i en soffa och hade i stort sett självslocknat när rökdykarna släckte det sista med en liten mängd vatten. Det fanns ingen brandvarnare i lägenheten utan branden upptäcktes av grannar när rök trängde ut genom den otäta lägenhetsdörren.

Utredaren föreslår vissa åtgärder i fastigheten och en generell åtgärd att tändstickor byts ut mot gaständare hos personer där risken för brand är stor. Framförallt hos de individer som har problem att utrymma en bostad vid uppkommen brand på grund av fysiska handikapp eller liknande..

Innehåll

1	Inledning.....	4
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Syfte.....	4
1.3	Frågeställningar.....	4
1.4	Avgränsningar.....	4
1.5	Redovisningsplan.....	4
2	Metod.....	4
3	Resultat.....	5
3.1	Beskrivning av olycksplatsen.....	5
3.2	Olycksförloppet.....	6
3.3	Räddningsinsatsens genomförande.....	6
4	Diskussion och slutsatser.....	7
4.1	Erfarenheter.....	7
4.3	Rekommendationer.....	9
	Bilaga: Förslag till åtgärder.....	10

1 Inledning

1.1 Bakgrund

På tidiga kvällen den 29 mars omkommer en äldre kvinna vid en lägenhetsbrand på Gåsagången, Hisingen. Grannar har sett rök komma ut via ytterdörren till trapphuset och därefter ringt 112 och larmat om händelsen.

1.2 Syfte

Vid alla dödsbränder inom vårt förbund genomförs en olycksutredning enligt de kriterier som finns i processen Olycksutredning& Analys aktivitetsplan. På detta sätt ökar vi både vår egen kunskap inom området samt bidrar till det nationella arbete som MSB(myndigheten för samhällsskydd och beredskap) genomför angående dödsbränder.

1.3 Frågeställningar

- Kartläggning av händelseförloppet
- Finns det något sätt på vilken samhällsaktörer eller fastighetsägare skulle kunna upptäckt en ökad risk för brand i den aktuella bostaden? Vilka åtgärder skulle i så fall förhindra det inträffade?

1.4 Avgränsningar

Räddningstjänstens insats analyseras ej i utredningen.

1.5 Redovisningsplan

Arbetet ska resultera i en skriftlig rapport till uppdragsgivaren senast den 1 juli 2014. Vidare ska utredningen läggas in i Erfaros och skickas till MSB.

2 Metod

Utredaren har intervjuat den personal som genomförde räddningsinsatsen. Ett platsbesök har inte kunnat genomföras i den aktuella fastigheten. Övrigt material som använts i utredningen är:

- Insatsrapport
- Intervju med polisens utredare
- Ritningar från fastighetsskötare

3 Resultat

3.1 Beskrivning av olycksplatsen

Gåsagången i Hisings Backa ligger centralt på Hisingen. Fastigheterna ägs av Familjebostäder och lägenheterna byggdes på 1960- och 1970-talen. Området består av trevåningshus (Bild 1).

Karta över Gåsagången

Bild 1. Vy över Gåsagången.

Den aktuella lägenheten är genomgående och har två rum och kök. Ytterdörren är av äldre modell med brevinkast i dörren. Ingen brandvarnare hördes av räddningstjänstpersonal på plats och olycksutredarens platsbesök visade också på att det inte fanns någon brandvarnare i lägenheten. Kvinnan hittades vid en soffa i vardagsrummet där branden startade (Bild 2).

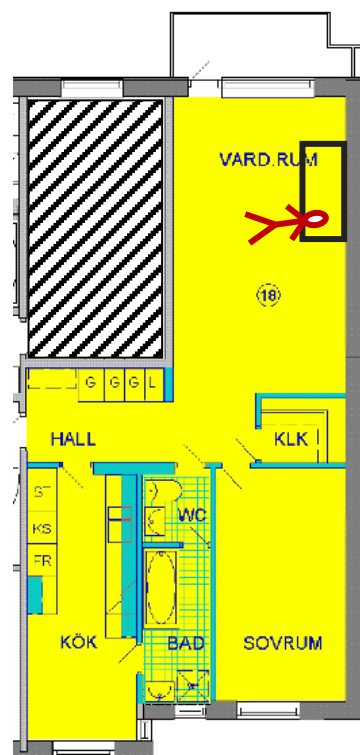

Bild 2. Översikt över lägenheten.

3.2 Olycksförloppet

Kvinnan hade besök från hemtjänsten klockan 17. Även hennes son var där då och var den som var hos henne sist. Strax efter han gått har en brand inträffat. Räddningstjänsten fick larm klockan 17:55. Polisens troliga scenario är att den äldre kvinnan tänt en tändsticka för att eventuellt tända ett ljus. Av okänd anledningen har tändstickan hamnat i soffan som tagit eld. Kvinnan har sedan försökt ta sig från soffan men inte lyckats.

3.3 Räddningsinsatsens genomförande

Klockan 17:56 kom larmet in till 112. Det var en boende på den aktuella adressen som såg att det kom rök ur en lägenhet.

Klockan 17:58 åkte första styrkan från brandstation och kom till platsen klockan 18:04. Räddningsledarens första rapport som lämnades vid framkomst var: ”*Framme, ser inget från utsidan.*” (Bild 3)

Bild 3. Infartsväg Gåsagången

Insatsen påbörjades med att rökdykargruppen trängde in i byggnaden samtidigt som övrig personal startade upp med att evakuera röken som samlats i trapphuset. Detta gjordes med hjälp av fläkt och att rökluckan i trapphuset öppnades. Funktionen på den var dock oklar och behövde kontrolleras med höjdenhet.

När rökdykargruppen kom till den aktuella lägenhetsdörren var den låst och de fick bryta sig in (Bild 4).

Väl inne i lägenheten var det tjockt med rök. Efter att en balkongdörr öppnats lättade röken snabbt och avsökningen av lägenheten gick fort.

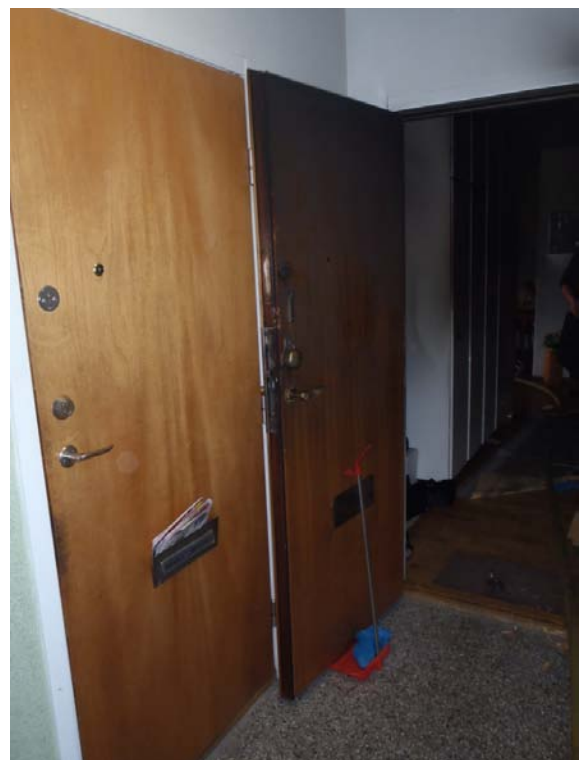

Bild 4. Den aktuella lägenhetsdörren som räddningstjänsten bröt upp.

Branden lokaliserades till en soffa och kunde släckas med en liten mängd vatten. En äldre kvinna hittades i anslutning till soffan. Hon var svårt bränd. Andra lägesrapporten kom från insatsledaren som anslutit och tagit över räddningsledarskapet och den löd: *"Hittat 1 person, troligtvis avliden, skada i en lägenhet prognos ca 1 tim"*(Bild 5).

Bild 5. Vardagsrummet där branden startade.

En räddningsenhet fanns som reserv på brytpunkt men behövde aldrig sättas in. Räddningstjänsten upphörde klockan 19. Dock lämnades två brandmän och höjdenheten kvar i en timma för att förstärka trygghetskänslan i området samt svara på frågor om det skulle uppstå några bland de boende.

Dagen efter hölls ett återkopplingsamtal i området av personal från brandstationen som var först på plats.

4 Diskussion och slutsatser

4.1 Erfarenheter

Människans medellivslängd ökar stadigt från år till år. När vi blir äldre så minskar rörligheten och finmotoriken blir sämre. Detta gör att saker som tidigare i livet varit relativt säkra blir osäkrare för människan. Med hög ålder följer också större risk för olika typer av sjukdom. Då behöver också en säkrare livsmiljö skapas. Detta kan göras med både enkla och billiga medel samt med mer kostnadskrävande åtgärder.

Till att börja med så gäller det att minska risken för att brand uppstår. Ett exempel är att byta ut tändstickorna mot gaständare. Att tända en tändsticka är ett krångligt moment med två händer där en eld skapas samtidigt som det finns risk för att tappa tändstickan. Gaständaren är ett mycket enklare sätt att tända exempelvis ett ljus. Det är ett moment med en hand och den slocknar direkt om den skulle tappas. Rökning är en annan vanlig brandorsak, dock inte i detta fall. Här har det lagstadgats om självslocknande cigaretter, men statistik från MSB visar inte på någon minskning av de bränderna. Levande ljus kan bytas ut mot elektriska ljus. Då har en tändanledning tagits bort. I köksmiljön kan spisvakt monteras in vilket innebär att spisen stängs av efter en viss tid om den inte aktiveras igen. Detta minskar risken för torrkökning eller brand på spis.

Om brand ändå skulle uppstå behövs en tidig upptäckt. I första läget görs detta med en brandvarnare som är rätt placerad. En person med normal rörlighet och vigör får då tillräckligt med tid att utrymma en bostad om en brand skulle uppstå. Idag finns många personer som bor i eget boende och har tillsyn av

samhället i form av hemtjänst eller närstående. Dessa personer har inte alltid vigören för att kunna utrymma i den takt som krävs vid en brand och i vissa fall inte möjlighet att kunna utrymma alls. Då krävs det att andra kan upptäcka att det brinner och göra en snabb insats med exempelvis ett vidarekopplat larm antingen till räddningstjänst (kan ej fås i eget boende utan koppling till vård) eller till vårdpersonal (hemtjänstens egna larm). Där hög risk för brand föreligger kan också en portabel sprinkler installeras för att dämpa eller helt avstanna brandförloppet och köpa den boende tid till undsättning eller utrymning.

Till sist gäller det att undkomma en brand genom utrymning. Det finns många dörrar som låses inifrån med nyckel. Att låsa upp en dörr med nyckel i ett utrymme med dålig sikt och mörk miljö i en stressig situation kan vara en dödsfälla. Vid den här branden låg nycklarna på dörrmattan innanför entrédörren. Troligtvis hade sonen släppt ner nycklarna genom brevinkastet när han gick.

I detta fall upptäcktes branden av att rök trängde ut genom en otät lägenhetsdörr. Det fanns ingen brandvarnare i lägenheten. De otäta dörrarna kommer fastighetsägaren att åtgärda då 250 dörrar bytas ut till säkerhetsdörrar. Detta gör att lägenheten som är en brandcell kommer bli tätare. Det innebär också att brevinkasten i dörrarna byts ut mot postfack nere i entrén. Detta försvårar möjligheten för räddningstjänsten att upptäcka en brand. Idag finns olika alternativ att leta efter en brand i ett trapphus. Bland annat kan brevinkastet i dörren öppnas för att titta efter tecken på brand. Eller som i detta fall då det läckte lite rök genom dörren. I fortsättningen får räddningstjänsten förlita sig på värmekamera för att försöka se en förhöjd temperatur runt dörren i de fall det inte finns en brandvarnare som larmar. Frågan är om en mindre brand, till exempel en torrkokning, genererar den värmen som krävs för upptäckt genom lägenhetsdörren av en värmekamera. Avsökning med ett höjdfordon från utsidan är fortsättningsvis också ett alternativ som fungerar i många fall.

4.2 Finns det något sätt på vilken samhällsaktörer eller fastighetsägare skulle kunna upptäckt en ökad risk för brand i den aktuella bostaden? Vilka åtgärder skulle i så fall förhindra det inträffade?

Då den omkomna kvinnan hade daglig tillsyn i sin lägenhet hade hemtjänsten kunnat se att det saknades brandvarnare i lägenheten. Det krävs dock att de blir medvetandegjorda på att titta på brandsäkerheten hos de boende de besöker. Den aktuella fastighetsägaren delar ut brandvarnare till alla hyresgäster. Det är dock upp till hyresgästen själv att montera upp den. Att aktivt jobba med sina hyresgäster med hjälp att sätta upp brandvarnare hade varit önskvärt. Detta gjordes för några år sedan med hjälp av brandinformatörer. Varför denna lägenhet inte hade brandvarnare är oklart. Brandinformatörerna kunde bara komma in i de lägenheter där de blev insläppta och ifall de varit i just denna lägenhet vet man inte.

4.3 Rekommendationer

- Utredaren föreslår att MSB och brandskyddsföreningen går ut med information om att tändstickor bör bytas ut mot gaständare hos individer där risken för brand är stor. Detta gäller även där en brand får svåra konsekvenser när samhället vet att en individ har problem att utrymma sin bostad på grund av sjukdom eller liknande (Bild 6).
- Fastighetsägaren bör se över sitt lägenhetsbestånd och tillse att alla har en uppsatt och fungerande brandvarnare (bild 7).

Detta skickas även vidare internt inom Räddningstjänsten Storgöteborg för uppföljning.

- Funktionen på rökluckan i trapphuset var oklar och behöver ses över av fastighetsägaren.

Bild 6. Gaständare

Bild 7. Brandvarnare

Bilaga: Förslag till åtgärder

Vid ett möte den 12 juni har utredningen, inklusive rekommendationer, presenterats för UVA:s ledningsgrupp.

Vid mötet diskuterades vilka kortsiktiga och/eller långsiktiga åtgärder som kan vara aktuella. Nedan redovisas åtgärder/kommentarer tillsammans med berörd avdelning/enhet/funktion.

<i>Olycksutredare</i>	<i>Berörd avdelning/enhet</i>	
Rekommendation	Åtgärdsförslag/Kommentarer	Avdelning/enhet
Fastighetsägaren bör se över sitt lägenhetsbestånd och tillse att alla har brandvarnare.	Rekommendationen har vidarebefordrats till Förebyggande enheten, Team Norr	Förebyggande Team Norr
Den aktuella rökluckan hade en oklar funktion som behöver tittas över.	Rekommendationen har vidarebefordrats till Förebyggande enheten, Team Norr	Förebyggande Team Norr